

## СОДРЖИНА

|                                                                                                                                                                                                |    |
|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----|
| 1. ВОВЕД.....                                                                                                                                                                                  | 11 |
| 2. ТЕОРЕТСКИ ОСНОВИ ЗА ТЕМАТА.....                                                                                                                                                             | 17 |
| 2.1. АНТРОПОЛОГИЈА И ИСТОРИЈА НА ОПШТЕСТВЕНИТЕ ПРОМЕНИ.....                                                                                                                                    | 20 |
| 2.2. КУЛТУРА И КУЛТУРНО НАСЛЕДСТВО.....                                                                                                                                                        | 26 |
| 2.2.1. Движно културно наследство.....                                                                                                                                                         | 34 |
| 2.2.2. Споменичко (недвижно) културно наследство.....                                                                                                                                          | 36 |
| 2.2.3. Нематеријално културно наследство.....                                                                                                                                                  | 36 |
| 2.3. ПОЛИТИКА И КУЛТУРНА ПОЛИТИКА.....                                                                                                                                                         | 38 |
| 2.4. ПОЛИТИЧКИ ИДЕОЛОГИИ И ПОЛИТИЧКИ ПАРТИИ.....                                                                                                                                               | 45 |
| 2.4.1. Либерализам.....                                                                                                                                                                        | 48 |
| 2.4.2. Конзервативизам.....                                                                                                                                                                    | 48 |
| 2.4.3. Социјализам.....                                                                                                                                                                        | 49 |
| 2.4.4. Анархизам.....                                                                                                                                                                          | 50 |
| 2.4.5. Национализам.....                                                                                                                                                                       | 51 |
| 2.4.6. Фашизам.....                                                                                                                                                                            | 52 |
| 2.4.7. Феминизам.....                                                                                                                                                                          | 53 |
| 2.4.8. Религиски фундаментализам.....                                                                                                                                                          | 53 |
| 2.5. ЗАКЛУЧОК.....                                                                                                                                                                             | 55 |
| 3. ОПШТЕСТВЕНО - ПОЛИТИЧКИТЕ ПРИЛИКИ ВО ПЕРИОДОТ ПО<br>ОСАМОСТОЈУВАЊЕТО НА МАКЕДОНИЈА И НИВНИТЕ ВЛИЈАНИЈА<br>ВРЗ КРЕИРАЊЕТО НА КУЛТУРНАТА ПОЛИТИКА ЗА ЗАШТИТА НА<br>КУЛТУРНОТО НАСЛЕДСТВО..... | 56 |
| 3.1. НОВАТА ДРЖАВА НА ЈУЖНИОТ БАЛКАН.....                                                                                                                                                      | 61 |
| 3.2. ОПШТЕСТВЕНИТЕ ПРОМЕНИ И ПОВЕЌЕПАРТИЗМОТ ВО МАКЕДОНИЈА.....                                                                                                                                | 68 |
| 3.2.1. Поделба на политичките партии.....                                                                                                                                                      | 73 |
| 3.2.1.1. Поделба на партиите по идеолошка основа.....                                                                                                                                          | 74 |
| 3.2.1.1.1. Партии на центарот.....                                                                                                                                                             | 75 |
| 3.2.1.1.2. Партии десно од центарот.....                                                                                                                                                       | 77 |
| 3.2.1.1.3. Партии лево од центарот.....                                                                                                                                                        | 82 |
| 3.2.1.2. Поделба на партиите по етничка основа.....                                                                                                                                            | 85 |
| 3.2.1.2.1. Партии на македонскиот блок.....                                                                                                                                                    | 88 |
| 3.2.1.2.2. Партии на албанскиот блок.....                                                                                                                                                      | 89 |
| 3.3. ЗАКЛУЧОК.....                                                                                                                                                                             | 94 |



|                                                                                                                       |     |
|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----|
| 4. ВОСПОСТАВУВАЊЕТО ОСНОВИ ЗА КРЕИРАЊЕ НА КУЛТУРНАТА ПОЛИТИКА ЗА ЗАШТИТА НА КУЛТУРНОТО НАСЛЕДСТВО ВО МАКЕДОНИЈА ..... | 96  |
| 4.1. ЗАТЕКНАТА СИТУАЦИЈА .....                                                                                        | 97  |
| 4.2. КУЛТУРНАТА ПОЛИТИКА НА МАКЕДОНИЈА ПО ПАДОТ НА СОЦИЈАЛИЗМОТ .....                                                 | 102 |
| 4.3. ЗАКОНСКАТА РЕГУЛАТИВА НА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА .....                                                              | 110 |
| 4.3.1. Закон за културата .....                                                                                       | 111 |
| 4.3.2. Национална програма за културата .....                                                                         | 118 |
| 4.3.3. Закон за заштита на културното наследство .....                                                                | 122 |
| 4.3.4. Закон за музеите .....                                                                                         | 125 |
| 4.3.5. Закон за меморијалните споменици и за спомен обележјата .....                                                  | 127 |
| 4.4. ЗАКЛУЧОК .....                                                                                                   | 132 |
| 5. ИНСТИТУЦИИ ВО РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА КОИ РАБОТАТ НА ЗАШТИТАТА НА КУЛТУРНОТО НАСЛЕДСТВО .....                         | 134 |
| 5.1. МИНИСТЕРСТВО ЗА КУЛТУРА .....                                                                                    | 136 |
| 5.2. УПРАВА ЗА ЗАШТИТА НА КУЛТУРНОТО НАСЛЕДСТВО .....                                                                 | 144 |
| 5.2.1. Човечките ресурси на Управата .....                                                                            | 148 |
| 5.2.2. Спроведување на заштитата .....                                                                                | 150 |
| 5.3. ДРУГИ УСТАНОВИ ЗА ЗАШТИТА НА КУЛТУРНОТО НАСЛЕДСТВО .....                                                         | 152 |
| 5.3.1. Конзерваторски центри .....                                                                                    | 153 |
| 5.3.2. Музејски институции .....                                                                                      | 156 |
| 5.3.2.1. Управување со установите .....                                                                               | 159 |
| 5.3.2.2. Просторни капацитети .....                                                                                   | 162 |
| 5.3.2.3. Човечки капацитети .....                                                                                     | 167 |
| 5.3.2.4. Управување со збирките .....                                                                                 | 168 |
| 5.4. ЗАКЛУЧОК .....                                                                                                   | 177 |
| 6. НАЦИОНАЛНИОТ ИДЕНТИТЕТ И КУЛТУРНОТО НАСЛЕДСТВО .....                                                               | 178 |
| 6.1. МИНАТОТО НА КУЛТУРНОТО НАСЛЕДСТВО .....                                                                          | 182 |
| 6.2. НАЦИОНАЛИЗМОТ И УПОТРЕБНОСТА НА КУЛТУРНОТО НАСЛЕДСТВО .....                                                      | 186 |
| 6.2.1. Македонска молитва .....                                                                                       | 190 |
| 6.2.2. Розетскиот камен и бурушаскиот јазик .....                                                                     | 197 |
| 6.3. КУЛТУРНОТО НАСЛЕДСТВО ВО МУЛТИКУЛТУРНА ДРЖАВА .....                                                              | 204 |
| 6.4. ЗАКЛУЧОК .....                                                                                                   | 214 |
| 7. ЗАКЛУЧНИ СОГЛЕДУВАЊА .....                                                                                         | 215 |
| SUMMARY .....                                                                                                         | 223 |
| 8. БИБЛИОГРАФИЈА .....                                                                                                | 231 |
| 9. СОПСТВЕНИ ТЕРЕНСКИ ИСТРАЖУВАЊА .....                                                                               | 251 |
| 10. ЛИСТА НА СКРАТЕНИЦИ .....                                                                                         | 252 |
| 11. ИНДЕКС НА ИМИЊА И ПОИМИ .....                                                                                     | 253 |